

Miroslav Pelikan

LUTNJIST

FRAGMENTI ŽIVOTA I SMRT

L U T N J I S T La Ville

Lagano, isprva neprimjetno treperenje prstiju lijeve ruke, popodne sve primjetnije, zabrinulo ga je. Ruke su njegov alat i kada nježno miluje vrat lutnje i kada prstima lijeve ruke čvrsto prigrabi, odmah iza skvrčenih prstiju desne ruke grubu dršku dugog, sivo svjetlucavog sječiva.

To sam ja, Jean La Ville, lutnjist, Jean La Ville svirač lutnje.

No, ne žalim se, mada se od sviranja slabo živi. Srećom, prije par godina. Naletio sam posve slučajno na starog Maksa, tako su ga svi zvali i oni koji su koristili njegovu mračnu vještinu ali i oni koji su s njegovim imenom plašili druge, ne samo djecu.

Maks je nemoćno ležao u jarku pored puta, neposredno prije glavnih vrata Sjevernog grada. Pijan i bespomoćan, star, prljav, s nizom razbacanih svežnjeva umotanih u kožu. Prikupio sam njegove svežnjeve, pridigao ga, osvježio s malo ustajale vode iz mješine.

-Potraži konja...., tu je negdje, jedva je promucuo.

Konja sam pronašao nedaleko, nije se opirao kada sam ga poveo. Na konju niz svežnjeva umotanih u kožu, s obje strane sedla.

Nekako se Maks popeo na konja, te me zamolio hrapavim glasom.

-Odvedi me u prvu krčmu. Moram se odmoriti. Sutra, sutra imam puno posla.

U Sjevernom gradu sam bio nekoliko puta. Svirao sam s još nekima

zabavljajući lokalne velikaše i otišao uglavnom praznih džepova jer život i druženje ovdje nije jeftino.

Prvo konja s opremom a zatim Maksa sam smjestio u krčmi Gavran. Krčma se nekako nehajno, lijeno naslonila na visoke gradske zidine, otvorena svojim pročeljem za sve namjernike. Krčmar, mrk i neljubazan, poznavao je Maksa od prije, položio ga je u prvi slobodni ležaj u velikoj sobi, u potkrovlju. Boreći se protiv sna koji je žestoko nailazio, Maks mi kazao.

-Ostani, ostani, sa mnom do sutra. Platit ću ti, Više ćeš zaraditi sa mnom, nego s lutnjom.

Iako teško pijan, Maks je u meni prepoznao svirača lutnje iako je ona bila brižljivo skrivena u crnoj torbi na leđima.

Ostao sam s Maksom. Krčmar me nahranio, te donio pokrivač, mogu spavati na podu pored Maksova ležaja.

Ujutro, Maks je bio posve druga osoba. Vidno raspoložen, gladan, bistra pogleda.

-Onda, misliš li da bi mogao ostati sa mnom;, upita me tiho.

-Ne znam, nisam siguran.

-Vraga ne znaš, u džepu nemaš ništa, samo vučeš tu lutnju gore, dolje po ovoj napaćenoj zemlji.

-Pa dobro, možda mogu ostati.

Maks me snažno lupi rukom po ramenu.

-Pogledaj, Maks će vedro, mogao mi biti pomoćnik. Trebam pomoćnika. Oni traže brzinu. Evo, od obavljenog posla, od zarade, davati ću ti četvrtinu, no dobro, ne gledaj me tako, u redu, trećinu.

Maks zašuti, pronicljivo me gleda i opet progovori.

-Naučit ću te vrlo korisnom zanatu. Taj naš posao, taj zanat neće nikada izumrijeti. A ja, vidiš i sam, izgledam umorno, iscrpljeno, netko bi rekao i staro, dakle ja trebam pomoć. U redu? U redu. Dovedi

konja s opremom ispred krčme.

I tako sam pristao, začuđen svojim pristankom.

Natovarao sam većinu svežnjeva na konja a preostalo stavio na svoja leđa, pazeći na torbu s lutnjom.

Maks je uskoro izašao. Bez riječi sam krenuo za njim.

Ubrzo smo kroz vrevu ljudi stigli do Gradske kuće.

-Tu me čekaj, procijedi kroz zube Maks.

Čekao sam ga, činilo se dosta dugo, zvana su već odbrojavala podne.

Maks je napokon izašao držeći vrećicu u ruci.

-Krenimo.

Pratio sam ga, vukući konja za sobom. Prošli smo kroz glavna vrata, pa nešto udesno te dospjeli do male zaravni.

Uočio sam nekoliko gradskih stražara kako stoje u gomili. Iza njih se ukaza gradski sudac.

-Oh, Maks, već smo mislili da nećete stići.

-Ja uvijek stižem uvaženi suče.

-Dobro, pomalo nervozno reče sudac, mi smo presudu pročitali, sada je na vama.

Maks mi pokaže mjesto gdje ću ostaviti konja, te odmah zatim prstom na jedan svežanj s lijeve strane sedla.

-Donesi i budi pored mene.

Stražari su uskoro doveli, uistinu, dovukli su nekog jadnika vezanog lancima.

-Koju?, prodere se Mads.

-Koju hoćete gospodine Maks, ali samo jednu.

Maks se okrene prema meni i susretne se s mojim zapanjenim pogledom. Polako je oblačio svoj crveni haljetak, najočitiji znak njegovog zanata.

-A što si mislio da ćemo svirati velikaškim kćerima. Pogledaj, pokaže

vrećicu obješenu o pasu, trećina je tvoja. Kada si zadnji puta imao toliko novca.

Stražari su držali uspaničenog čovjeka, čvrsto i bez obzira.

-Ti mu samo povuci ruku kada ti ja kažem.-Koju?

-Koju hoćeš, suho mi odgovori. Maks odmota svežanj i izvuče dugi mač zaprljanog sječiva.

-Sada.

Povukao sam jadnikovu lijevu ruku i odmah zatim s njom odletio na travu. Držao sam grčevito odsječenu šaku iz koje je tekla krv.

-Baci.

Jedva sam se oslobodio krvave ruke. S već pripremljenim užarenim nožem stražari su onesviještenom osuđeniku prislonili sječivo na ranu. Pustili su ga da padne, meso je gadno smrdjelo a on se uvijao od bolova dok su oni polako odlazili prema glavnim vratima.

-Evo, izvoli, ovo je tvojih pet novčića. Moraš prvo naučiti kako se održava oprema.

Zastao sam iza Maksa, držeći se za konja kako bih povraćao.

Nekoliko sam puta do glavnih vrata morao stati.

-No dobro, smijao se Maks, mislio sam da si muškarac a ne preplašena djevojčica.

Bio sam odvratan sam sebi, ja Jean La Ville, lutnjist i to dobar lutnjist, pomažem ostarjelom krvniku.

No pomisao na pet novčića te spoznaja kako je jadnik izgubio jednu ruku donekle me je umirivala. Uostalom, nikada nisam posjedovao pet novčića odjednom i za tako malo posla. Dobro sam se sjećao, svirali bi po nekoliko dana, s malo obroka i onda, jedan ili vrlo rijetko dva novčića.

S Maksom i njegovim crvenim haljetkom proputovao sam cijelu

pokrajinu. Uvijek je u gradskim kućama dobivao potrebne i pravovremene informacije, gdje i kada je nužna ne samo njegova, već naša nazočnost.

Za nekoliko mjeseci upoznao sam dobro sav raspoloživi arsenal Maksovih alata, trudeći se dobro ih održavati.

Ponekad bi me Maks prisilio na izvršavanje jednostavnih kazni, recimo šibanje ili batinjanje. Vremenom sam i to prihvatio, nikada ne gledajući u kažnjeniku ljudsko biće koje pati, već samo nakupinu kostiju i kože, koja lako puca već pri prvom udarcu. Maks bi mi ponekad znao reći.

-Za ovo si talentiran. To mi je rekao i sudac. Koža ovoga se više neće sastaviti.

Zima nas je zatekla u gorju. Valjalo se skloniti ispred zime, sačuvati opremu, konje jer, sada sam i ja imao svoga i mnogo smo brže putovali. Tu u gorju Maks je imao tajno skrovište, kolibu između pećina.

Pokazao mi je odloženo, istrošeno, polomljeno oružje, alate, najčešće sjekire i mačeve.

-Vidiš ovaj, puknuo je po sredini. S njime sam radio cijelu mladost. Koliko je on novca donio. Hm, doista, ne znam ni sam.

Zima je sporo prolazila, otegnula se. Maks je bio sve nervozniji. Često me je znao probuditi noću, divljao je, žestoko se opijao, stalno urlajući, izvikujući nepoznata imena.

-Tko su ti ljudi Maks?

Odmjerio me je opakim pogledom.

-Probudio sam te. Hm. Ti ljudi. Lica im ne pamtim, samo imena. To su oni dragi La Ville, oni koji više nisu ustali. Ah, uskoro ćeš ih i ti upoznati, mislim, to će onda biti samo tvoji, uskoro, uskoro.

Odlučio sam pobjeći. Iste večeri, uzeo sam crnu torbu s lutnjom i tiho se iskrao u noć. Cijelu je noć sniježilo, neumorno sam hodao, moram pobjeći, moram se spasiti.

Ujutro, izmoren, spustio sam se na tlo, na početku šumarka. Potpuno iznemogao, odmah sam zaspao.

Probudio me je udarac noge. Skočio sam i ugledao pijano Maksovo lice.

-Nisi daleko odmakao, Maks se jedva držao na nogama.

Osjetio sam novu prigodu. Potrčati ću dalje, u spas, u slobodu.

Maks me gleda, smije se i govori.

-Kamo možeš otići? Dolje, dolje u nizini vlada glad i neke čudne bolesti. Nitko ne svira. Mi, mislim na sebe, ponekad imamo posla.

Malo očistimo pokrajinu i gotovo. Evo, evo prijedloga, dijelimo zarađeno na pola, daj ruku.

Pružio sam drhtavo ruku. Što se tiče novca, kako smo se dogovorili tako je Maks i plaćao. Imao sam već blizu pedeset novčića, imao sam i konja, Maks je uvijek govorio kako je novi konj samo moje vlasništvo.

Zima je i dalje trajala, proljeću ni traga. Više se nisam obazirao na Maksova buđenja i divljanja. Sve sam više vremena provodio u proučavanju Maksovog alata, promatrajući ga, opipavajući, gladeći nekad i zamahujući. Maks me je podučavao, svakim danom sve više. Proljeće je napokon došlo, tužno i beskrvno. Putovi razrovani s ruljom koja se kretala u bjesomučnoj potrazi za hranom, za staništem. Teško smo se probijali između rojeva odrpanaca.

Neki su prepoznavali Maksa i odmah nam se uklčanjali s puta.

U Gradu četiri kule Maks je dobio puno posla. Vratio se veseo s punom vrećicom.

-Jedna sjekira, jedan mač, dva užeta. Da, valja odmah pripremiti alat.

Sudac je odlučio, prvo dva užeta, zatim sjekira. Maks je doista brz. Glava je pala pod sjekirom, nekako u isto vrijeme kada su se prestali koprcati na užadima. Priveli su i posljednjeg osuđenika. Mač. Čovjek je bio posve smiren. Bez ustezanja položio je glavu na krvavi panj. Pružio sam Maksu mač. On je zastao iznenada u kretnji, pocrvenio je, naglo se oznojio.

- Drži La Ville, drži mač. Obavi posao do kraja. Platili su. Maks se teturavo udalji nekoliko koraka i sjedne na zemlju.
-Gospodine suče, moj pomoćnik će sada polagati teški ispit.
-U redu, svi ste istri.

Držao sam mač i pogledao prema mirnom tijelu. Čovjek je otvorenih očiju gledao nekamo.

-Hajde, viknu sudac.

Podigao sam sječivo osjećajući njegovu silnu moć i spustio ga naglo. Vježbanje je dalo rezultate. Udarac je tupo odjeknuo, tijelo je samo spuznulo a glava s otvorenim očima odletjela je nekoliko koraka. Maks je veselo zapljeskao vičući.

-Još malo pa ćeš biti vješt kao ja. Hej, hej ne zaboravi, tvoj prvi se zvao Turret.

Napustili smo pokrajinu i zaputili se južnije u potrazi za poslom. Jednom me je Maks iznenadno zapitao.

-Od kada si sa mnom, nisi uzeo u ruke lutnju, Mogao bi malo zasvirati.

Izvadio sam lutnju i zasvirao, loše, bez osjećaja.

-Nije loše, sumorno će Maks, no s mačem si bolji, puno bolji a i sjekira će ti biti bolja, samo moraš vježbati.

Ne znam koliko je proteklo vremena, Maks me je napustio zauvijek. Ja sam sada gospodar kolibe pored pećina i kuće u Gradu četiri kule, imam tri pomoćnika. Odlazimo kada nas pozovu. Pomoćnici su dobri,

brzo uče, a ja, ja noću sviram sa svojim krvavim prstima, lutnja plače,
muči se i trza a ja je čvrsto držim milujući njezin nježni vrat žestoko
trzajući prstima desne ruke po njezinim tužnim žicama.

L U T N J I S T 2

Koliko sam dugo bio s Maksom?Hm, tek je mladi kralj zauzeo svoje mjesto na prijestolju, da, bit će tada. Sjećam se, do pobune velikaša kralj Karlo vladao je gotovo petnaest godina. Da, nekako, čudno je to, iste godine kada je kralj Karlo stradao od ruke urotnika Maks me je napustio zauvijek. Dakle, evo, pratio sam Maksa i učio petnaestak godina. Stekao sam slavu primjerenu mom mračnom zanatu. U izvršenju presuda bio sam brži i precizniji od Maksa, što i nije neobično. On je postajao sve stariji, nemoćniji, a ja koji sam pažljivo slijedio njegove upute i savjete, bio sam sve bolji, brz i nemilosrdan. Sjećam se i sada dobro Maksovih riječi.

-Udarac mora biti odlučan, jednostavan, učinkovit. Tvoje tijelo mora prihvatiti alat, morate biti jedno. Ne zaboravi, lijeva noga za pola koraka uvijek naprijed. Za petnaest godina stekao sam ne malo bogatstvo. Gradovi su rado osuđivali, no nas je bilo malo, malo dobrih.

Debeli Erik bez talenta, Tomasso bez ikakvih obzira, njegovi su dugo umirali, a mi, mi smo bili najbolji u svom vremenu.

No, nakon smrti kralja Karla, za nas, za mene jer Maks je umro, nije više bilo mjesta u ovoj napaćenoj zemlji. Pojavili su se novi takmaci, oni nisu radili s tradicionalnim alatima ali moram priznati, svjetina ih je obožavala.

Rasprodao sam sve što sam posjedovao, od kuća, konja, raspustio sam pomoćnike i svakome dao nešto od nužnog alata kako bi mogli i

dalje nesmetano nastaviti svoj posao i preplovio more, prema jugu, u potrazi za mjestom smirenja, s lutnjom u crnoj torbi i nekoliko vrećica zlatnika.

Brodom sam za nekoliko mirnih dana dospio do Italije, ali sam ubrzo krenuo dalje, do otočja Labirinta. Klima na otocima bila je izvanredna. Suho, toplo s blagim vjetrovima, iznimno bogato raslinje, ljudi nekako drugačiji, otvoreniji, bliži, otvorenih gesta, nisu obarali poglede, vedro su nasmijani gledali i mnogo govorili. Kupio sam u luci manju kuću s vrtom, svidjela mi se na prvi pogled. Dane sam većinom provodio svirajući na lutnji ili u kući ili u vrtu prepunom sjena. U prvih mjesec dana upoznao sam lokalnu vlastelu, profesionalne vojnike, kockare, dame... Naravno, sve je njih zanimalo tko sam i odakle sam. Tko sam ja Jean La Ville?

Nisam tajio, ja sam lutnjist, dobar glazbenik, sve sam ovo zaradio svirajući, a sada sam umoran, želim svirati samo za sebe i odmarati se. Tako su me i prihvatili. Više sam puta priredio bogatu gozbu, zabavljao sam ih sviranjem.

Kapetan gradske straže jednom me je umalo iznenadio.

-Oprostite gospodine La Ville, čuo sam puno lutnjista, rekao bih, bez uvrede molim, mnogi su vam ravni po umijeću a pouzdano znam da su daleko od vašeg bogatstva. Oprostite još jednom.

Brzo sam se pribrao.

-Znate gospodine, sve je to pitanje sreće. Samo je sreća u pitanju. Ja sam nekoliko puta svirao i za samoga kralja Karla. To se isplatilo. Kapetan je s osmijehom prihvatio moje riječi jer jednostavno nije mogao znati da nikada nisam ni stupio u dvor niti vidio kralja Karla. No, bio sam gorko svjestan, moram pripaziti na kapetana gradske straže.

Nastavio sam živjeti nešto povučeniije, sve dok nisam upoznao

Magdalenu Leni, udovicu od trideset godina, bez novca i djece, ali na dobrom glasu. Njezin pokojni muž pomorac Balboa potonuo je negdje na sjeveru zajedno s brodom. Gubitak supruga a još više tereta s broda užasno je otežalo Magdaleninu situaciju. Pomorčeva kuća prodana je radi namirenja duga. S preostalim novcem Magdalena Leni mogla je iznajmiti malu kućicu u samoj luci. Kuća je bila trošna i neudobna, nepogodna za stanovanje. Sve mi je to ispričao Marton, pomorac s raznim znanjima, koji je pokatkad obavljao za mene neke poslove a koji nisu priličili mome rangu.

Zainteresirala me je Martonova priča pa sam odlučio posjetiti mladu ženu s prijedlogom kako mi treba domaćica u kući.

Magdalena Leni se u mnogome razlikovala od ostalih stanovnika otočja Labirint. Srednje visine, plave kose, nježnih zelenkastih očiju, ponosna držanja s odmjerenim pokretima. Doista, bio sam oduševljen. Neću nimalo lagati ako kažem da mi je srce zatreperilo. Pristala je i već idući dan preselila se u moju kuću s vrtom. Vidjelo se odmah da je vješta u kuhinji, kuća je dobila na sjaju, doista je sve držala pod nadzorom. Činilo mi se kako se nezaustavljivo zaljubljujem u mladu ženu, da bih već idući dan te misli i osjećaje smatrao vrhunskom glupošću. No, Magdalena Leni zgrabila je moje srce i držala ga onako bespomoćnog u svojoj nježnoj ruci. Nisam mogao ne osjetiti njezin lagani osmijeh kada bih je slučajno pogledao.

Jednom sam dotakao njezinu malu ruku, jednostavno me je preplavilo gromovito osjećanje ljubavi.

Maks bi se sigurno smijao mojoj bespomoćnosti. Vjerojatno bi rekao, kakva ironija. Doista, od kada je Magdalena Leni ušla u ovu kuću i učinila je drugačijom, ljepšom, nisam se družio s lutnjom. Umjesto glazbe maštao sam o ženi u susjednoj sobi, sve dok jedne večeri, ona, Magdalena Leni nije ušla u moju tamnu sobu i podigla prekrivač,

zastala za trenutak, pogledala me ravno u oči i legla pored mene. Za nekoliko tjedana Magdalena Leni postala je moja životna družica. Bio sam svima zahvalan što su me doveli u ovu čarobnu situaciju. Imao sam novca, lijepu, mladu ženu, mir u tuđoj zemlji. Znao sam, ipak moram najprije biti zahvalan Maksu i našem zajedničkom poslu. Na žalost, osjećaj sreće bio je ponešto umanjen saznanjem kako s Magdalenom Leni neću imati potomaka. Njezina tuga bila je duboka. Tješio sam je spoznajom kako sam ja sakupio dosta godina i možda je bolje da nemamo djecu jer će Magdalena sigurno nadživjeti a što će onda sama s djecom u ovom nesretnom svijetu?

Svejedno sam na njezin nagovor plaćao najbolje liječnike no pomoći nije bilo.,

Pomirili smo se s time. Ona je sve češće ostajala u svojoj sobi a ja sam se vraćao svake večeri lutnji. Ne znam, ne sjećam se kada se je počela raspitivati o mome životu na sjeveru. Kako je bio obučen kralj, kako je izgledao zapovjednik straže, kako su se ponašale otmjene dame iz plemstva, što sam sve svirao, kako sam se provodio, koliko sam uplakanih djevojaka ostavio iza sebe????

I još, što sam uopće radio kada nisam svirao?Gdje sam sve bio?

Njezina su pitanja bila sve češća, sve preciznija. Magdalenino ponašanje tumačio sam kao puku radoznalost. Nisam uočavao ništa drugo, osim ljubopitljivosti. Vremenom, njezina su pitanja prestala, srećom jer je moja mašta iscrpila sve izvore, sve mogućnosti laži. Ponekad bi noću s lutnjom u ruci stajao ispred vrata njezine sobe. Većinom bi tiho odlazio a tek rijetko bi pokucao.

Lijepo, opušteno sam živio ovdje na jugu, na otočju Labirint. Dani su se lijeno smjenjivali, lutnja je sve privrženije ležala u mojim rukama, a Magdalena Lena, izgledala je dražesno iako se uglavnom dosađivala, često se izdirući na poslugu, osim na Martona koji je

postao moj osobni sluga.

-Mogli bi danas do središnjeg trga. Održava se veliki sajam. Mogao bi mi nešto kupiti.

Odšetali smo u pratnji Martona do trga. Šaren, bučan sajam s mnoštvom nepotrebnih sitnica sa svih strana svijeta. Naše cjenkanje iznenada prekinu udarci bubnja,

-Oh, bit će veselo, razdragano će Magdalena Leni.

Stresao sam se od muke, hladni znoj, po čelu, vratu. Odmjereni ritam bubnjeva prije egzekucije.

-Idemo naprijed, hodi, idemo, povukla me je Magdalena u prvi red. Bubnjevi su i dalje glasno bučili i naglo utihnuli. Sudac je pročitao presudu. Smrt mačem jer se radi o pripadniku velikaške obitelji zbog urote protiv vladara otočja Labirint.

Priveli su dobro obučenog mladića, vidno iscrpljenog. Na stratište se popeo zakrabiljeni krvnik uz burno odobravanje svjetine. Odmah sam uočio njegovo loše držanje, pogrešni stav. To će biti muka za obojicu.

-Hej, što radiš, doslovno me probudi glas Magdalene Leni. Gledala je u moju lijevu pomaknutu nogu, nogu u pravom položaju.

-Oprosti, uznemiruje me ovo.

-Daj se opusti, ovaj nadmeni velikaš sam je kriv za svoju zlu sudbinu. Prvi je udarac pao na leđa teško ozlijeđivši velikaša. I dalje živ mladić je hroptao. Jedva su ga iznova namjestili, pridržavali su ga ne sruši. Idući udarac samo je zasjekao vrat. Krv je šikljala.

-Završi već jednom s time, urlao je sudac.

Ja sam grčevito stezao šake a Magdalena Lena me je zapanjeno promatrala.

Tek treći udarac odvojio je jadnikovu glavu od tijela. Kotrljanje glave razveselilo je svjetinu koja je bjesomučno klicala kralju. Vratili smo se. Magdalena Leni bila je oduševljena događajem a ja sam se

povukao u svoju sobu. Pokušao sam nešto odsvirati no nije išlo. Maksov duh bio je sa mnom u sobi. Lebdio je iznad moje vrele glave cerekajući se neprestano, čudeći se mom ponašanju. Napokon me je ostavio na miru, nekako s dolaskom noći, kada je sve utihnulo. Marton me je te večeri obazrivo obavijestio, kako više ne može izdržati, kako mi to mora reći, kako sam ja njegov gospodar a on moj odani sluga, kako mi više ne može tajiti, kako mi mora reći, jer on je nju, nju, Magdalenu Leni uhodio više puta i vidio kako odlazi iz kuće i kako se više puta sastala s kapetanom gradske straže i kako ju je on pratio u zoru do moje kuće, gotovo do same kuće, on bi uvijek ostajao tu, odmah malo dalje, u polutami ulice. Zgrožen njegovim izvješćem, idući dan nisam izašao iz sobe. Pa ni drugi ni treći.

Naravno, moje ponašanje pobudilo je pozornost Magdalene Leni. -Što mi je? Odgovorio sam prigušenim glasom. Moram brzo odlučiti hoću li ući u posao s prekomorskim plovidbama, trabunjao sam, no sretan jer sam se prisjetio nedavne ponude, a kojoj iskreno nisam pridavao nikakav značaj.

-Pa što je tu tako strašno?, zacvrkutala je i otišla s rojevima nadirućih misli.

Nisam se uopće dvoumio. Moram jednostavno pobjeći od Magdalene Leni, iz ovoga grada, s ovoga otočja.

Uložio sam gotovo sve što sam imao u dva nova broda, nakrcali smo teret, zavjetujući se lokalnom moćnom svecu zaštitniku.

No, umjesto da otplovim, zadržala me je u kući bolest Magdalene Leni. Posluga se ustrčala, pozvali smo liječnika. Svoje je mišljenje izrekao u nekoliko riječi. Prvo mi je čestitao, rekavši, supruga vam je trudna.

Prihvatio sam mirno čestitku s osmijehom. Magdalena Leni me je

dugo netremice gledala pokušavajući proniknuti u moje misli. Početkom jeseni stigle su jezive vijesti o propasti brodova na dalekim putovanjima a nekako u isto vrijeme, Magdalena Leni donijela je na svijet mrtvo dijete. Kapetan gradske straže i sudac ubrzo su me izvijestili o nastalim dugovima, bankrotirao sam. Kapetanovo lice bilo je ozareno, -No, gospodine Jean La Ville, opet ste na samom početku. Posjedujete samo lutnju u crnoj torbi. No, dobro, kada ste već bili tako dobri prema mojoj Magdaleni Leni, ponudit ću Vam vaš stari posao. -Tu ste vješti. Sve moje informacije govore u prilog vama. Jean La Ville nasljednik starog Maksa, prvi mač i uže vlasti. Bio sam zgrožen jednostavnim istinama koje mi je arogantno i bahato izrekao.

Marton je ostao sa mnom. Podmirio sam dugove prodajom kuće. Magdalena Leni se preselila u novu kuću, koju je za nju iznajmio kapetan. Nije se mogla samo tako useliti u kuću ljubavnika, što bi svijet rekao, morali su čekati moj nestanak ili moju smrt. Što sam mogao, iznova sam počeo uveseljavati svjetinu svojom vještinom, no, prije samog izvršenja zasvirao bi na lutnji kratko, svega nekoliko tonova. Rulja bi u potpunoj tišini slušala nježne treptaje instrumenta znajući, iza ovih lijepih zvukova slijedi mukli udarac sječiva. Nije mi trebalo puno vremena da se vratim u pravu formu. Redovito sam i brzo obavljao svoju dužnost. Živim s Martonom, on je sada moj pomoćnik, sasvim se dobro snašao u novoj ulozi. Provodimo svoje dana u skromnoj kućici pored luke. Rijetko bi susretao Magdalenu Leni. Ona bi uvijek s groznom

grimasom okretala glavu od mene, a ja bi je pozorno promatrao, bez riječi, diveći se ljepoti njezina mila lica.

Koliko dugo već radim za suca? Ne znam, Marton i ja starimo, to je vidljivo. Rijetko sviram. Noću se redovno budim, ne, ne bude me glave koje se kotrljaju, budi me Maks stalno mi nešto prigovarajući i ljuti se na mene, budi me pojava Magdaleninog lika u mrkloj noći, njezino nijemo lice.

Prošli tjedan Marton i ja smo imali puno posla, otočje je kažnjavalo pobunjenike s juga. Uglavnom uže, u nizu mnogi. Već je i Marton znao sve sam obaviti. Ja bih ga pozorno nadgledao razmišljajući kako će možda Marton moći preživjeti s ovim znanjem.

Sudac je bio vrlo darežljiv, mogli smo si priuštiti i bolju kuću izvan grada, no nismo htjeli, bilo nam je i ovdje dobro, radije smo se odlučili popuniti lepezu alata.

Slabo sam viđao Magdalenu Leni, sve do jučer kada mi je prišla na ulici i zamolila me za pomoć.

-Molim te Jean, pomogni mi. Kapetan je uhićen. Kovao je urotu. Ostavio me je na ulici, samu i nezaštićenu.

Upijao sam žestoko crte njezinog lijepog lica ukrašenog spletom tankih borica. Njezine oči imale su ugasli sjaj.

Lagano sam je odgurnuo i prošao pored nje.

Idući dan, jednog od mnogih pored panja, zatekao sam i kapetana. Zurio sam u njegove usahle oči, govoreći.

-Marton će na tvome vratu položiti ispit.

Marton je bio dobar, samo jedan udarac.

Te smo večeri prebrojali sav novac.

-Martone, ovaj ću novac ostaviti Magdaleni Leni, ona je ipak moja supruga. Ovo, što nam je preostalo, bit će nam dovoljno za put na sjever. Ideš li sa mnom?

Marton i ja krenuli smo s prvim brodom na sjever, on sa zavežljajem a ja s crnom torbom na boku , svaki s pet novčića u vrećici. I sada na sjeveru, Marton je u cijelosti preuzeo posao. Mene noću budi Maksov duh i lice Magdalene Leni. Osjećam starost, rijetko sviram, lutnja spava u crnoj torbi.

L U T N J I S T 3

Marton se sasvim dobro snalazio, zarađivao je umješno za obojicu. Prije svakog posla, ovisno kako je bilo određeno, detaljno sam ga pripremao, od trenutka dolaska na stratište, pregled alata, upozoravao sam ga na držanje, na specifični stav kod mača ili sjekire, na iskorak lijeve noge za točno pola koraka.

Marton je precizno pamtio pa je tako i postupao, no unosio je stanovite izmjene u pristupu osuđeniku, lagano bi se zanjihao prije podizanja sječiva. Neki su šaputali jer o našem se poslu javno ne govori, osim u krčmi kada neka pijana budala ne zaviče kako bi on to bolje i još bolje, kako je Marton primjren čak i kako sasvim kvalitetno usvaja moje legendarno znanje. Naime, općenito je bilo poznato, da ja nakon povratka s juga nisam radio s osobnim, vlastitim alatom već s onim što bi pripremila straža po nalogu suca, no za moju vještinu to je bilo posve nebitno. Marton je nastavio provoditi moju odluku. Ne zaboravimo reći kako se Marton poznavao s mnogim oružarima koji su rado nudili svoje proizvode, neka ih mi prvi iskušamo.

Našli smo odmah po povratku zgodnu kuću, izvan Grada pet tornjeva i tamo se nastanili. Marton se potrudio pronaći nekolicinu mladića koji su obećavali te započeo s njihovom mukotrpnom obukom. Ponekad bi im se i ja pridružio. Korigirajući njihove nevješte pokrete, slažući se s Martonom kako će od njih nešto biti.

U Gradu pet tornjeva stolovao je i kralj sa brojnom svitom, mnogobrojnom vojskom, jatima velikaša i njihovih pratitelja. U Gradu

pet tornjeva bilo je najviše presuda, mi smo morali stoga brzo osposobljavati učenike. Neki od njih, Gab na primjer, najbrže je učio, vrlo se dobro slagao s užetom, a Mark, gotovo da mu već sada na početku karijere nije bilo ravna kotaču. No, nekako, svi su još zazirali od mača i sjekire, te je zadaće izvršavao Marton.

Sjedili smo za dugim stolom, te hladne, kišne večeri, dijelio sam zaradu. Svima su se krijesile oči, toliko novca. Nisam dopuštao alkohol jer on muti razum svakome a pogotovo bi takvo stanje moglo biti pogibeljno za našu profesiju. Jedino je Maks, preplavljen pićem, mogao obavljati svoju zadaću, no, to je bio Maks i nitko nije kao Maks, niti ja.

Zvuci nekoliko kratkih udaraca po vratima razlije se po kući.

Marton je otvorio masivna okovana vrata i uveo osobu s dugim plaštem i kapuljačom na glavi.

Osoba je zastala ispred stola i lagano skinula kapuljaču. Unatoč slabom svjetlu svijeća, odmah sam uočio plavu boju kose a zatim sam ugledao divne oči Magdalene Leni.

Pobjegla je teško s otočja Labirinta, tamo bijesne žestoke borbe između pobunjenika i kralja. Luka je sva u plamenu, jedva je uspjela izbjeći s nekim ribarima. Pronašla me je prateći glas o našem poslu.

Vidno je smršavjela, malo se povila, izgubila je dostojanstveno držanje, no još je bila vrlo lijepa, pomalo usahlog lica ali s očima punim bljeska.

Smjestili smo je u sobu na tavanu, nahranili je i ostavili samu.

-Što ćeš s njom?, upita me grubo Marton.

-A što mogu, ona je moja supruga, neka ostane, neće nikome smetati. Tako je i bilo, u kući smo Magdalenu Leni rijetko viđali, uglavnom je boravila u svojoj tavanskoj sobi vezeći i čitajući svete knjige. Ne sjećam se da sam i jednom dok je bila kod nas, dodirnuo njezinu ruku

ili kosu. Ona je bila strankinja za moje tijelo iako su moje misli često odlazile u sobu na tavanu. Mislio sam, samo ću se popeti gore, sjesti ću na stolac pored kreveta i držati ću nježno, vrlo obzirno njezinu ruku sa svojim vrelinim dlanovima, promatrati ću nijemo mило lice i pustiti je da spava. Bit ću nečujan pored nje satima, sve do zore, a onda ću se tiho iskrasti iz sobe na tavanu, zadovoljan i sretan s takvom čarobnom noći.

Ne, nikada nisam otišao do sobe na tavanu, nisam imao snage za tih desetak stepenica, činile su se vrtoglavi i opasni. No, sudbina često upleće svoje duge, kvrgave prste i u malim za čovjeka sasvim običnim događanjima. Marta, naša kuharica jer trebalo je toliko gladnih usta nahraniti, iznenada nas je napustila i otišla s ovoga svijeta, ne ostavljajući za sobom osobu koja bi se poput nje mogla brinuti o kuhinji.

Magdalena Leni se pokazala kao odlična zamjena, čak je bila i bolja kuharica od Marte. Pomoćnici su bili vrlo zadovoljni njezinom hranom, pa čak i Marton, ja ništa nisam rekao.

U velikoj kući je vladala sloga, mir, zadovoljstvo. Posla je bilo napretek, novac se gotovo lijepio za naše ruke, jeli smo ukusnu hranu, svi su imali dobar ležaj. Svi su zacijelo mislili, prava idila, bolje ne može biti u životu. Između pomoćnika se razvila konkurencija, željeli su biti savršeni majstori u svojim disciplinama.

Magdalenina riječ za njih je bila izrazite moći i sklada.

Zapravo, Magdalena Leni je postala prava gazdarica velike kuće, kako supruzi glavnog izvršitelja i priliči. I meni se sviđao taj mir, uživao sam u svakom satu ali stepenicama za tavan nisam prilazio. Redovito sam davao novac za hranu, za kuću Magdaleni leni i nikada je nisam pitao kako ga je potrošila. Jednom me je pitala, može li od novca koji je uštedjela kupiti novu odjeću. Samo sam klimnuo glavom.

Magdalena leni naprosto je zablistala u novoj odjeći, bili smo očarani njezinom pojavom.

Dolazila je jesen a ja sam bio sve bliži nakani da se popnem na tavan. U tim me je mislima prekinuo Marton.

-Moramo hitno u dvor. Zovu nas. Pada velika glava.

Spremili smo se i otišli.

Dočeka nas je tajnik velikog vojvode te nas uveo. Veliki vojvoda nije nas ni pogledao. Stajao je okrenut leđima i gledao kroz prozor.

-Jean La Ville, sutra u podne izvršit ćete odluku sudaca. Kralj je osuđen na smrt zbog veleizdaje. Dajte im novac tajniče. Samo tražim, brzo. Mač.

Primjetio sam silno uzbuđenje na Martonu. Otišli ssmo, uznemireni obojica. Kratko smo obavijestili pomoćnike. U zoru na glavnom trgu sve mora biti pripremljeno, stratište, sječivo, njihova odjeća. Tamo ćemo sačekati svjetinu i velikaše, suce i velikog vojvodu i kralja koji to više nije bio.

Zora je zabijelila a mi smo sve priredili. Trg je bio pust. Čekali smo u miru.

Negdje iza deset počela se okupljati svjetina. Iza jedanaest prvi red, pa drugi red stražara. Nešto prije dvanaest svi velikaši i veliki vojvoda stigli su u pratnji na trg. Sudac je u podne pročitao presudu. Smrt mačem zbog veleizdaje.

Dvojica plemića privela su zgrbljenog mladića, užasnutog lica, samo u košulji i hlačama. Duga kosa padala mu je po ramenima.

-Izvršite.

Gab je prišao kralju i nožem mu odrezao kosu, vrat mu sada bio ogoljen. Mark je razrezao košulju i svuzkao je s kralja. Marton ga je poveo prema sredini stratišta te ga nagnao da klekne i pognuo mu glavu.

Sjetio sam se Maksa gledajući bijeli vrat bivšeg kralja, eh moj Maks, ovo ti nisi doživio. Svjetina je posve zamuknula, nekoliko udaraca bubnja. Iznenada, neka čudna vatra započne buktati u mome tijelu. Osjetio sam znoj, ruke su mi bile mokre. Brižljivo sam ih obrisao o pregaču i prihvatio mač. Vatra se u meni još više razgnjevila i udarila mi na oči. Bože, oslijepio sam, guši me, guši, Marton, guši me, ne vidim.

-Uzmi mač Marton, jedva sam prozborio. Jasno sam osjećao kako padam sa stratišta na kameni pločnik trga. Još sam bio svjestan kada sam čuo Martona.

-Ne, ne znam....

Čuo sam bijesne povike svjetine.

-Makni se, čuo sam Gabeov glas, ja ću.

Mukli, tupi udarac sječiva preepolovio je trg na dvoje, kraljevo tijelo klonulo je a glava se polako otkotrljala. Rulja je bjesomučno urlala. Mrak je pao na moje oči i na moju dušu.

Od toga dana Gab je preuzeo posao. Odselio se u novu kuću sa svim pomoćnicima, odveo je i Magdalenu Leni.

Marton i ja više nismo radili, Gab je otimao našu slavu komadić po komadić.

Jednom sam susreo Magdalenu Leni na ulici s Gabeom. Ona ga je držala za ruku, Okrenula je glavu od mene s nekom groznom grimasom a Gab mi je rekao.

-Dobro ste me podučili majstore La Ville i otišao dalje.

L U T N J I S T 4

Marton i ja živimo na obali usplahirene, brze rijeke, u zdanju od kamena, blata i pruća. On po danu, izjutra većinom lovi ribe, ja ponekad, ovakav star i iskrivljen, slijep na lijevo oko, sviram u krčmi Crveni kokot. Zabavljam pijance s lutnjom, zaradim poneki sitni novčić jer srećom je krčma na vaćnom križištu puteva. Marton sjedi i kutu i pazi na mene. On me dovede i odvede. Nemoćan sam, prsti ne slušaju no lutnja iz crne torbe ne izdaje me, ponekad ispušta takve zvuke da se svi utišaju, no ubrzo buka zatamni tonove mog odanog instrumenta. U ovom jugozapadnom kraju pokrajine svi me znaju kao lutnjistu s jednim okom, Jeana La Villa, čovjeka koji je nekoć davno bio bogat a danas živi na obali opasne rijeke. Svi znaju da sam se bavio nekim čudnim poslom no nikoga ne zanima što sam radio. Kažu, od svega mu je ostalo lutnja koja spava u crnoj torbi. Riba iz rijeke je ukusna, Marton je znalčki priprema. I on je već star ili mi se pričinja.

-Koliko smo već ovdje Martone?

-Prošlo je nekoliko zoima kako smo napustili Grad s pet tornjeva.

Nema dana, a pogotovo ne noći da se ne sjetim Magdalene Leni. Hm, sigurno je još lijepa, ljepota ne prolazi samo tako.

Ponekad bi sjedili za ugodna vremena ispred krčme. Svirao bih kad me je bilo volja.

Posljednjih su dana pored krčme prolazile gomile beskućnika, vojnika bez oružja i gospodara, poneki bijesni konjanik koji je osiguravao put

velikoj gospodi.

Mnogi su tražili hranu u krčmi, ali bez novca izlazili bi žalosni van i nastavljali svoj put bez povratka.

-Hej, pogledaj La Ville, pogledaj onu ženu, gurne me Marton.

Napregnuo sa se ali nisam dobro vidio, tek neka pogrbljena sjena na putu ispred krčme.

-Hej, La Ville, to je Magdalena Leni.

Marton je prišao osobi i doveo je na korak od mene.

-Jest, to je Magdalena Leni. Pogledaj La Ville.

Pogledao sam ženu prljave plave kose, iscijeđenu od života, zamotanu u ružne krpe, s poderanom obućom.

-Jean?, ona će jedva čujno.

-Da, gospođo Magdalena Leni, pred vama je gospodin Jean La Ville, lutnjist s jednom nogom u grobu koji nikada neće imati jer će se utopiti u rijeci pored koje živi sada sa mnom.

-Prestani Marton, dobacih mu. Zagledao sam se u to lice koje nije mnogo sličilo licu moje Magdalene Leni.

-Što je ženo. Tko si ti?, upitah je.

-Ja sam Magdalena Leni.

-Gdje ti je Gab, umiješa se Marton.

-Otišao je dalje na sjever, s Markom i pomoćnicima, za novim kraljem, prije dvije zime, ali kao što znaš, gotovo se nitko nije vratio, pa ni Gabe, mucala je Magdalena Leni.

-A kuća, alati, što je s tim?, uporno je navaljivao Marton.

-Gab je sve prokockao, zato je i otišao s kraljem.

-A ti?

-Što ja ?

Što je s tobom?

-Dok sam mogla preživljavala sam u Gradu pet tornjeva, poslije su me

istjerali kao skitnicu. Sada lutam s ovima od grada do grada.

-Ne misliš se valjda nama uvaliti, grubo će Marton.

-Ne, idem dalje.

Tek sam sada opazio neizbledjelu boju njezinih očiju, mrežu gustih bora prekrila je lice Magdalene Leni.

-Idem dalje.

Magdalena Leni je u ovom danu ispred krčme Crveni kokot definitivno nestala iz moga života ili sam barem tako mislio.

Već idućeg dana grubi krčmar vukao je za sobom Magdalenu Leni i doveo je ispred mene.

-Ona tvrdi da je tvoja žena, evo ti je, ne želim je u krčmi.

Magdalena Leni klečala je u prašini pored moga stolca. Odložio sam lutnju, pogladio je po zamršenoj, prljavoj kosi.

-Morala bi se prvo malo urediti.

Taj sam zadatak prepustio Martonu, njega žene vole i rado će mu učiniti uslugu.

Uskoro su se vratili, on nasmijan, ona u čistoj jednostavnoj halji.

-Rekao sam joj, kaže mi Marton, može živjeti u kolibi, neka čisti i kuha ali neka se drži podalje od nas, posebno od tebe.

-U redu, dogovoreno.

Našu jazbinu nije bilo lalo dovesti u red, no Magdalena Leni silno se trudila. Riba je bila dobra i ona je doskoro izgledala,

-kao dobra sjena one Magdalene Leni, rugao se Marton.

Sada, u ovim dugim noćima, kada bi umrna zaspala, sjeo bi pored njenog ležaja i držao bih njezinu ruku u svojim hladnim rukama, ponekad je i dodirujući po kosi.

Na proljeće, Marton je odlučio otići, možda ode na more, dosta mu je kopna. Nisam ga odgovarao i on je otišao veselo mašući, hodajući putem pored rijeke.

Magdalena Leni se lijepo oporavila, dovodila me je i odvodila iz krčme ali nije mi moglo promaknuti kako je jako zapela za oko grubom krčmaru. Nije me to smetalo, ja sam potpuna ruina, ona mora dalje živjeti. Stoga me i nije iznenadilo kada mi je danas suho rekla.

-Preselit ću se krčmaru. Kod njega ću bolje živjeti.

Samo sam se nasmijao i zasvirao, znao sam lutnja je moja jedina ljubav.

Krčmar mi je uskoro zabranio dolaske u krčmu, ne znam ni sa kako sam bez tuđe pomoći uspijevao dolaziti.

-Smetaš svojim prisustvom, svojim glasom, svojom svirkom, svojim instrumentom Magdaleni Leni.

Otrgnuo je instrument iz mojih ruku i razbio ga na mojim leđima dok me gurao van. Udario me snažno nogom u leđa i odbacio u jarak pored krčme.

Ležao sam na leđima i vidio nejasno ženu plave kose kako tapše po leđima grubog krčmara, on je brundao od sreće.

Počelo mi se crnjeti pred očima. Eto, to je kraj. No, osjetio sam nečiju ruku. Pogledao sam, Maks je ležao pored mene.

-Ne boj se, dugo sam te čekao. Vjeruj mi, neće nam biti dosadno.

Samo zaklopi oči i pođi sa mnom, uzmi i ostatke lutnje. Zaklopi oči i pođi sa mnom.

LUTNJIST 5

Maks mi je pomogao da se izvučem iz blatjavog jarka.

-No daj, još malo, kreni La Ville, hrabrio me je.

Zastali smo na rubu jarka.

-Pogledaj ovu krčmu još jednom, više je nećeš vidjeti.

Osvrnuo sam se, neki su pijano teturali, jedni su ulazli, drugi su izlazli galameći nezadovoljni ićem ili jelom. Najglasniji je bio krčmar ušutkavajući goste.

-Prekinite već jednom, dosta pijana bagro....Da, mila, evo me....,mijenjao je svoj glas krčmar.

-Pođimo La Ville.

-Kamo me vodiš?, začudi se La Ville.

-Pogledaj svoje tijelo sviraču, ja bolje izgledam od tebe.. Kamo te vodim? Došlo je tvoje vrijeme a ja sam došao da te povedem stazom koja vodi u beskraj.

-Ma daj Maks, beskraj je samo iza udarca mača.

-Eh, da, sada smo obojica s one strane panja. Nešto sam te duže čekao, no, što se može, došao si kada je iscuriop sav pijesak iz tvoje klepidre.

-Pješčani sat, Maks, nisam znao da si pjesnik.

-Ne osvrći se više , daj malo brže, moja kolona samo što nije stigla.

Stali smo pored puta. Osjećao sam se potpuno praznim, imao sam utisak da me Maks ne dreži, odlebdio bi, tako lagan, prazan.

Stavi te komadiće lutnje u crnu torbu. Ovu žicu ostavi, evo ovdje, pored samog puta.

I tada sam ugledao povorku sivo prozirnih likova kako klize putom.

-Vidiš onoga visokog? Veliki vojvoda. Jučer ga je konj zdrobio. Ah eno i one mrcine od mesara, napokon.

Sjene su klizile, izmješane, velikaši, kraljevi, ratnici, sirotinja, gladni, siti, oboljeli od čudnovatih bolesti, žene, djeca i na začelju starci.

Začudio sam se.

-Eh, oni su umrli u poodmakloj dobi i stoga imaju počasno , posljednje mjesto u ovoj povorci. Tu je i naše mjesto.

Stupio sam s Maksom u posljednji red, Nitko se nije osvrnuo na nas.

S prstom na usnama Maks mi je dao jasan znak da šutim.

Hodali smo neprestano, ne osjećajući ništa, povorka je postajala veća ili se smanjivala, no stalno se mijenjala.

Ne znam kada, od povorke smo preostali samo Maks i ja.

-Mi moramo još hodati, kratko će Maks.

Koračali smo blatnim putem stalno osvijetljeni slabim sjajem, između šuma, pored rijeka, penjući se na brda ili se spuštajući.

Put je postajao sve čvršći, blato je nestalo.

-Eh, sada smo stigli.

Pred nama se ukazalo gorje, prepoznao sam pećine koje su okruživale Maksovu skrivenu kolibu na sjeveru pokrajine.

-T u ćemo čekati, u kolibi.

Ušli smo u kolibu i sjeli na pod.

Maks je spustio glavu. Činilo se spava.

-Ne spavam, razmišljam o panju. Ti i ja smo njegovi osuđenici, njegovi istodobno najprivrženiji, najodaniji prijatelji, njegovi vjekovni sljedbenici.

Zašutio sam

-Koga čekamo?

-Budi bez brige, saznati ćeš na vrijeme, ako je to ovdje uopće važno.

Iznenada, Maks se trgne, lupne me po nozi i kaza mi posve tiho.

-Još malo, žica je pronađena.

Pognuo sam glavu ne znajući što mi Maks želi reći.

Maks je jasano vidio žensku ruku kako podiže strunu iz trave pored puta i brižno je skriva u naborima svoje odjeće.

Te je noći Magdalena Leni ugušila grubog krčmara tankom žicom i nestala u noći, no prije toga zapalila je krčmu. Nadala se je sreći kao i uvijek.

Međutim, kiša je zaustavila plamen i izjutra su namjernici pronašli mrtzvo krčmarevo tijelo sa zategnutom žicom oko debelog vrata.

Idući dan stražari su uhvatili Magdalenu Leni, nije se pirala, priznala je svoj strašni čin. Sudac je bio vrlo djelotvoran, isto popodne, uže na proplanku.

-Izađi i dočekaj je, onda krenite putem dalje.

Maks me trgnuo svojim riječima, izletio sam van i stao pored puta.

Već izdaleka prepoznao sam mило lice Magdalene Leni. Gledao sam je ne trepćući dok je prilazila.

Stala je na korak ispred mene.

-Ti mene čekaš?

-Da, Magdalena Leni, rekli su mi da te ovdje sačekam,...samo da se pozdravim s Maksom.

Okrenuo sam se, no tamo nije bilo ni gorja, ni kolibe, ni pećina, ni Maksa, tek potpuna praznina, ispred nas samo blatnjavi put.

-Krenimo.

Zakoračio sam usporedos Magdalenom Leni u duboko blato, teško gazeći, mučeći se pri svakom koraku, ne dodirujući je. Ah kako bi je volio dodirnuti, samo lagano dotaknuti po ruci ili kosi. Pogledao sam je. Zurila je u put i blatop ispred sebe, tonući nogama u kal.

Eto, negdje s nepoznatog vrha, Maks je promatrao dvoje ljudi, muža i ženu kako se muče s blatom, eto, sada ste zajedno ovdje, blato vas vječno spaja.

Maks je u ruci držao crnu torbu. Otvori je i izvuče punu šaku žutog praha.

Miroslav Pelikan